

ČESKÁ CENA za architekturu

Marialessandra Secchi

„Architektura potřebuje získat ve společnosti větší důležitost,“ říká šéfka poroty.

Hlavní cena

Letošním vítězem je rekonstrukce Domu na Kozině v Trhových Svinech od ateliéru 111 architekti.

Městský architekt

„Mám rád, když je architektura pravdivá,“ říká Zbyněk Ryška, architekt Žďáru n. Sázavou.

produkt: Zackenprofil
barva: černošedá
objekt: firemní budova Jablotron Alarms, Praha
architekt: VYŠEHRAD atelier – Ing. arch. Jiří Smolík
realizace: Křenek, s.r.o.
foto: Filip Šlapal

MÁME ŘEŠENÍ PRO KAŽDÝ PROJEKT

PREFA HLINÍKOVÉ STŘEŠNÍ A FASÁDNÍ SYSTÉMY

WWW.PREFA.COM

Jan Kasl

předseda České komory architektů

Vážení čtenáři,

Česká komora architektů (ČKA) letos vyhlásila již 7. ročník České ceny za architekturu. Číslo sedm je dle numerologie ze všech čísel tím nejduchovnějším a také nejšťastnějším. Ať už mluvíme o dnech v týdnu, počtu kontinentů, sedmi tónech základní stupnice v hudbě nebo třeba také o barvách duhy; sedmi skutcích milosrdenství, sedmi smrtelných hříších nebo sedmi ctnostech. Symbolika čísla sedm má spoustu nejrůznějších významů – představuje emoce, duchovno, ale také touhu po poznání. Touha po poznání nejlepších příkladů realizované architektury na území Česka vedla v roce 2016 ČKA k organizaci této přehlídky děl kvalitní architektury, hodnocených, bez ohledu na velikost a investiční náročnost, mezinárodní porotou, neovlivněnou lokálními vztahy a jmény autorů.

Letos se přihlásilo celkem 201 děl. Práci tvůrců hodnotilo, stejně jako v předchozích ročnících, sedm erudovaných zahraničních architektů a architektů. 29 nominovaných děl bylo v červnu představeno na nominačním večeru ve Valdštejnské zahradě pod patronací pana Miloše Vystrčila, který poprvé udělil Cenu předsedy Senátu PČR, a to Sportovní hale ZŠ Nový Hrozenkov od Janici Šipulové a Martina Sládka z ateliéru Consequence Forma architects. Věřím, že vás letošní výběr poroty i ceny partnerů osloví.

Ani 7. ročník České ceny za architekturu nerozděluje stavby do kategorií, protože hledá jejich kvalitu bez ohledu na výši investičních nákladů či prestiž funkce. Kvalitu prostředí, veřejný prostor sídel, v němž se každodenně pohybujeme, netvoří většinou výjimečné a extravagantní realizace, ale běžné stavby pro bydlení, veřejné vybavení a sama kvalita urbanistických a krajinářských návrhů. V soutěži proto mohou uspět stavby výjimečné svým účelem nebo formou, vždy však originální a vycházející z regionálního kontextu, nekopírující módní trendy a vzory. Nominované a oceněné stavby 7. ročníku České ceny za architekturu budou vystaveny v pražském Centru architektury a městského plánování – C.A.M.P. a na množství dalších výstav v průběhu příštího roku po celé republice. Jsem si jist, že poslouží jako inspirace dobrých příkladů z praxe pro odbornou i laickou veřejnost a obecní samosprávy.

ČESKÁ CENA ZA ARCHITEKTURU – PŘÍLOHA HOSPODÁŘSKÝCH NOVIN, 10. 11. 2022 • Ředitel speciálních projektů Aleš Mohout • Art director Jan Vyhnanek • Vedoucí speciálního obsahu Jan Záluský (jan.zalusky@economia.cz) • Editorka Markéta Prokšanová (marketa.proksanova@economia.cz) • Layout Jan Stejskal • Grafika Martin Impseil • Adresa redakce Pernero 673/47, 186 00 Praha 8 • Tisk Walstead Moraviapress s.r.o., Břeclav • Samostatně neprodejné • www.hn.cz • ISBN 978-80-85378-77-1

Rozhovor

06-09

„Nestačí, aby stavba byla hezká, ale je také potřeba, aby říkala něco důležitého o vztahu mezi architekturou a společností,“ říká předsedkyně letošní poroty, italská architektka Marialessandra Secchi.

Vítěz

10-11

Dům na Kozině zaujal porotu naživo. Šlo o jedno z děl, kde atmosféra místa předčila očekávání, které bylo založeno na obrázcích a plánech. Je to dům, kde žádná zástrčka nebo vypínač nebyly náhodné. Vše má svůj účel.

Nominace

18-21

Prohlédněte si prestižní devětadvacítku děl nominovaných na Českou cenu za architekturu.

Integrace funkcí

30-33

„Místo dvaceti laviček jich stačí umístit pět, ale pořádně,“ říká v rozhovoru městský architekt Žďáru nad Sázavou Zbyněk Ryška.

CENA

Česká komora architektů vyhlásila sedmý ročník České ceny za architekturu. Soutěžní přehlídky se mohou každoročně zúčastnit jednotlivci nebo kanceláře s projekty realizovanými na území ČR a dokončenými v posledních pěti letech. Do letošního ročníku bylo přihlášeno celkem 201 děl. Porota v létě nominovala 29 děl do užšího výběru. Z toho poté vybrala pět finalistů, z nichž vzešel držitel hlavní ceny.

Díla nejsou posuzována v rámci žádných kategorií, udělena je jedna hlavní cena, titul finalista a čestná uznání. Finalisté a laureáti ocenění za výjimečný počin a cen partnerů byli představeni na slavnostním galavečeru, který se uskutečnil 8. listopadu ve Foru Karlín v Praze.

CÍLE

Důkladné zmapování architektury

Akademie České ceny za architekturu, více než 300 akademiků z řad architektů, publicistů a kritiků architektury, měla možnost aktivně vyhledávat zajímavé stavby a realizace a podnítit jejich přihlášení do soutěže.

Celoroční přísun architektury

Stěžejním motivem soutěžní přehlídky je prezentace architektury široké veřejnosti. Z tohoto důvodu ocenění během roku provází řada doprovodných akcí ve všech regionech Česka.

Prostor pro nové tváře

Česká komora architektů si současně klade za cíl z České ceny za architekturu vybudovat prestižní, nikoliv však elitářské ocenění. Z tohoto důvodu cena zavedla už od prvního ročníku nulový poplatek za registraci do soutěže. Vyhlášovatel soutěže si od tohoto kroku slibuje zejména přístupnost pro mladé architekty a začínající ateliéry.

Nezávislá mezinárodní porota

Pro sedmý ročník ceny se opět podařilo získat sedm erudovaných zahraničních expertů, kteří hodnotili díla českých kolegů. V čele poroty jako předsedkyně usedla italská architektka MariAlessandra Secchi.

Česká komora architektů je samosprávnou profesní organizací s přeneseným výkonem státní správy. Nese odpovědnost za profesionální, odborný a etický výkon profese architektů v Česku. Od roku 2015 je oficiálním připomínkovým místem pro zákony, právní úpravy a předpisy, které se týkají profese architekta. ČKA se podílí na propagaci české architektury, pořádá i řadu akcí či oborových ocenění zaměřených na veřejnost: Česká cena za architekturu, Pocta ČKA, Přehlídka diplomových prací a další.

www.ceskakcenaazaarchitekturu.cz, www.cka.cz

POROTA

Marialessandra Secchi

Itálie
ateliér PSAU – Privileggio-Secchi
Architettura e Urbanistica

Italská architektka zaměřená na urbanismus a územní plánování se také zapojuje do výzkumných projektů iniciovaných veřejnými i privátními institucemi. Zaměřuje se na vyrovnávání se s formami a procesy transformace současného území. Zaujímá ji vztah mezi volnou krajinou a urbanizací v nestabilních územích i vztah mezi infrastrukturou a sídly. Řeší „nové městské otázky“, jako je mobilita, modro-zelená infrastruktura, zdroje a využití energie, hospodaření s odpady, potravinami. Její práce publikují přední odborná periodika a přednáší na konferencích.

Ueli Brauen

Švýcarsko
BWA – Brauen Wächli Architectes

Architekt se aktivně zapojuje do činnosti profesních organizací a porot. Ateliér BWA má na kontě na padesátku realizací a pyšní se úspěchem v 28 architektonických soutěžích. V Česku zanechal také svoji stopu, když rekonstruoval a dostavěl švýcarskou ambasádu v Praze. Zajímavým projektem byla také budova hospice paliativní péče v Blonay, kde autoři začlenili do půdorysu stavby stávající stromy. Jsou známí i díky fasádě budovy Miroiterie Flon v Lausanne, která sestává ze čtyřvrstev trojúhelníkových „polštářů“.

Katalin Csillag

Maďarsko
3h architecture

Působí jako hostující architektka na řadě univerzit v Evropě, přednáší, píše odborné články. Před třemi lety obdržela za přínos v oblasti architektury nejprestižnější maďarskou cenu Ybl Prize. Ateliér 3h se pyšní četnými realizacemi především ve střední a severní Evropě. Mezi nejznámější patří stavby v Maďarsku – rekonstrukce západního křídla Esterházyho zámku ve Fertődu, obnova katedrály v Szegedu nebo obnova baziliky Pannonhalma, která se stala mezníkem v maďarské památkové péči. Za rekonstrukci a dostavbu Institutu pro tělesně postižené v Budapešti byl ateliér nominován na Mies van der Rohe Award 2011.

Patrick Koschuch

Nizozemsko
Koschuch Architects

Nizozemský architekt narozený v Rakousku působí ve svém ateliéru Koschuch Architects v Amsterdamu. Výchozím bodem pro návrh jakékoliv stavby je pro něj prostorový, společenský a ekonomický kontext. Z jeho děl za pozornost stojí například kulturní centrum Grenswerk ve Venlu, konverze přístavních objektů na kulturní centrum Theater de Kampanje v Den Helderu nebo koncertní hala Musis Sacrum v Arnhemu, za kterou byl nominován na Mies van der Rohe Award 2019.

Pavol Mikolajčák

Slovensko
Pavol Mikolajcak
Architects

Rodák ze slovenské Levoče nyní žije v Itálii. Jeho ateliér působí především v Jižním Tyrolsku. Ikonickým dílem je horská chata Oberholz v Dolomitech, jež spojuje tradici a modernost. Za zmínku stojí také pětipatrový městský dům na jednom z nejstarších náměstí v Bolzanu, který má masivní fasádu z ručně opracovaného betonu.

Els Verbakel

Belgie
Derman Verbakel
Architecture

Belgická architektka, urbanistka a akademička žije v Izraeli. Vede katedru architektury na jeruzalémské Akademii umění a designu Bezalel. Verbakel se věnuje mnoha výzkumným projektům, aktuálně převážně v Izraeli. Za projekt Riviera Seaside Art Gallery, realizovaný na plážích města Bat Jam, získala v roce 2013 Israeli Design Award v oboru architektury, čímž navázala na ocenění z předchozího roku za obdobný projekt kultivace veřejného prostoru mezi městem a mořem nazvaný On the Way to the Sea.

Kathrin Volk

Německo
Univerzita
aplikovaných věd
v Ostwestfalen-Lippe

Je krajinářská architektka, profesorka krajinářské architektury a designu na Univerzitě aplikovaných věd v Ostwestfalen-Lippe, kde spoluzaložila studijní program územního plánování. Vyučuje také v interdisciplinárním masterském programu master städtebau nrw, který spojuje mladé talenty z oblasti architektury, krajinářské architektury, regionálního plánování a rozvoje i geografie. Jako akademička je zakládající členkou UrbanLab, aktuálně stojí v čele projektu UT-BiNAT, zkoumajícího využití přírodních zdrojů k začlenění zdravých koridorů do čtvrtí sociálního bydlení a zajištění zdravého klimatu ve městech.

**Architektura
potřebuje
získat
ve společnosti
větší důležitost**

U architektury nestačí, aby dobře vypadala, záleží také na jejím poselství, zdůrazňuje **Marialessandra Secchi**, předsedkyně poroty České ceny za architekturu 2022. Na vítězném díle oceňuje inspiraci v přístupu k bydlení.

E

xistuje řada důležitých témat, která může architektura prostřednictvím realizovaného díla podtrhnout. Dá se to samozřejmě udělat i skrze články nebo knihy, ale když architektura vytvoří dialog prostřednictvím samotného díla, má to podle předsedkyně letošní poroty České ceny za architekturu větší sílu. V soutěži vidí příležitost, aby architekti i veřejnost přemýšleli nad tímto řemeslem.

Letos jste stála v čele poroty České ceny za architekturu. Jaká to pro vás byla zkušenost?

Byl to snadný a příjemný úkol, protože naše porota byla ve svých rozhodnutích velmi soudržná. Řekla bych, že všechno se odehrálo jednoduše. Samozřejmě to zahrnovalo také intenzivní diskusi, protože v soutěži se představilo více než dvě stě staveb a vybrat vítěze z takového množství je náročné. Navíc je jasné, že různí porotci mají také odlišné přístupy a museli jsme se mezi sebou nějak dohodnout, ale řekla bych, že všechno proběhlo v klidu. V porotě byly opravdu velmi kvalitní osobnosti, takže i v tomto ohledu to pro mě nebyl obtížný úkol.

Co všechno práce poroty obnášela?

Začalo to podklady, které jsme obdrželi od účastnících architektů. Tyto dokumenty jsme si každý sám doma prošli a začali si dělat představu o kvalitě a typech soutěžních prací. Potom jsme měli řadu schůzek, abychom se domluvili, jaké strategie použít a podle kterých kritérií vybrat projekty, jež postoupí do druhého kola.

Mezi vybranými díly jsou i realizace, které postoupily na základě tzv. divoké karty, tedy

na návrhy jednotlivých porotců. Každý z nás měl možnost vybrat jeden projekt, který považuje za obzvláště zajímavý, a nechat ho postoupit bez ohledu na názor ostatních porotců. To umožní některým stavbám, které se třeba ostatním nezdály na první pohled tak pozoruhodné, aby se dostaly do úzkého výběru a získaly tím šanci, že jim porotci budou věnovat větší pozornost. Každopádně bych řekla, že ve výběru panovala mezi porotci docela velká shoda. Ale pochopitelně se může stát, že nám při takovém množství realizací unikne nějaké hodnotné dílo, které třeba nepřesvědčilo všechny.

Jaké dílo jste vybrala na divokou kartu vy?

Nominovala jsem bytový dům, který se pak nedostal do finále, protože tam zkrátka objektivně byla lepší díla. Ale já jsem ho navrhla, protože si myslím, že tohle téma mělo mezi účastníky soutěže příliš malé zastoupení.

Přišlo nám velké množství rodinných domů a rekreačních objektů, nakonec i vítězem soutěže se stal rodinný dům, ale společné bydlení podle mě přináší řadu velmi zajímavých témat, kterým by se měla věnovat větší pozornost. Do České ceny za architekturu se přihlásilo hrozně málo bytových domů a ještě méně projektů, které by měly větší městský nádech, které by byly schopny například poukázat na urbanistické proměny nebo které by měly nějaký zajímavý vztah s okolním městem.

Divoké karty obvykle podpoří stavby, které se třeba nepovedly na sto procent, nejsou kvalitativně na stejné úrovni jako ostatní vybraná díla, ale přinášejí témata, která bychom chtěli zdůraznit.

Marialessandra Secchi

architektka, urbanistka,
akademička

Studia architektury dokončila na Milánské polytechnice v roce 1991, následně tamtéž pokračovala v postgraduálních studiích.

V roce 1998 založila s Nicolem Privileggiem atelier PSAU (Privileggio-Secchi Architettura e Urbanistica).

Zapojuje se také do výzkumných projektů iniciovaných veřejnými i privátními institucemi.

Zaměřuje se na vyrovnávání se s formami a procesy transformace současného území. Zajímá ji vztah mezi volnou krajinou a urbanizací v nestabilních územích i vztah mezi infrastrukturou a sídly.

Řeší „nové městské otázky“, jako jsou mobilita, modro-zelená infrastruktura, zdroje a využití energie, hospodaření s odpady, potraviny.

“

Architektura musí být i poezií.

Proč je pro vás téma bytových domů tak důležité?

Protože si myslím, že se nacházíme v rozhodujícím okamžiku proměny evropských měst. Je to obzvláště důležité v Česku, kde formy bydlení vychází z dědictví minulého století. Modely bydlení 20. století by se měly znovu promýšlet, měly by být soustavně předmětem architektonických úvah. Z těch dvou set návrhů, které jsme obdrželi v rámci České ceny za architekturu, se bohužel zdá, že tendence jdou jiným směrem, že je tu jasná preference zadavatelů, kteří upřednostňují rodinné domy. Sídlíště mají v evropském povědomí špatnou pověst, ale ta by se měla podle mě zrevidovat, hlavně s ohledem na témata udržitelnosti a klimatické změny. Ale také v sociálním kontextu.

Myslíte si, že to souvisí i se současnou ekonomickou krizí?

Řekla bych, že je to spíš problém životního prostředí a otázka sociální. Výzva Evropské unie týkající se ekologické proměny je v tomto ohledu naprosto zásadní. Výstavba čtvrtí, které reflektují potřebu společného bydlení, je důležitá jednak z hlediska sociální proměny a také kvůli životnímu prostředí. Proto je rozšiřování výstavby rodinných domů v Česku tolik znepokojující.

Dá se místní architektura porovnat s Itálií?

To je nesmírně obtížné. Navíc nevím, jestli jsem správná osoba, která by měla hodnotit italskou architekturu, protože v Itálii moc nepracuji. Ale právě snaha podpořit určitá témata – například ekologickou udržitelnost – je velmi silným problémem i v Itálii. K tomuto tématu například Milánská komora architektů vyhláší pravidelně cenu, která podporuje sociální architekturu v celé Evropě, nejen v Itálii, a to je, myslím, skvělá iniciativa. Protože role architekta je často v rámci urbanistických nebo obecně územních proměn příliš okrajová. Důležité územní proměny řídí často velké inženýrské a stavební skupiny a dělají to s malým ohledem na architektonickou kulturu. To je podle mě systém, který není moc efektivní.

Přínos České ceny za architekturu vidím mimo jiné i v tom, že se jí účastní velké množství ateliérů včetně těch hodně malých, které mají možnost pracovat v každodenním prostředí. Musím ale s lítostí přiznat, že jsme v rámci soutěže neobdrželi návrhy velkých urbanistických proměn. Těch pár, které se objevily, nemělo velkou hodnotu. A to je škoda. Protože to potvrzuje, že i tady v Česku, jako ostatně v celé Evropě, potřebuje architektura jako profese a jako kulturní odvětví získat ve společnosti větší důležitost.

Kdy jste se s porotci setkali osobně?

Až do výběru nominací všechno probíhalo online na základě podkladů od soutěžících. Potom jsme se potkali na začátku září v Praze a Česká komora architektů pro nás zorganizovala cestu, na které

jsme si prohlédli nominované stavby. Tam jsme se setkali s jejich autory, tedy s architekty, kteří nám své dílo představili, a často také se zadavatelé nebo s uživateli. V některých případech to byly instituce veřejné správy, měli jsme tu čest potkat se například se starostou obce nebo s odpovědnými osobami instituce, jež nechala dílo postavit. To pro nás bylo užitečné, abychom si udělali širší představu o kontextu vzniku dané realizace.

Jakými kritérii jste se řídili při hodnocení?

Zohledňovali jsme samozřejmě kvalitu práce s prostorem a materiálem, kvalitu architektury a její estetické hodnoty. Ale musím říct, že jsme hodně ocenili i roli, kterou tyto projekty hrají v určování toho, co je nebo co by měla být architektura v současné společnosti. Takže jsme se snažili dát důraz na určité otázky spojené s rolí, již může architektura zastávat v sociálním, ekonomickém a kulturním rozvoji současné společnosti. A některé z projektů na ně přinášely velmi jasné odpovědi.

Která realizace byla pro vás překvapením?

Největším překvapením pro mě byl vítěz. Když byl nominován, nikdo by asi neřekl, že vyhraje. Jedná se o rodinný dům, který je obnovou drobnějších budov v malém městě v jižních Čechách. Jmenuje se Dům na Kozině. Musím přiznat, že dokumentace, kterou architekti poslali, i když byla kompletní, na nás neudělala nějak mimořádný dojem. Ale jeli jsme se tam podívat a kvalita realizace a celého návrhu nás ohromila. A především, jak jsme o tom postupně diskutovali s ostatními porotci, uvědomili jsme si, že takový zdánlivě jednoduchý a vlastně okrajový projekt ve skutečnosti přináší zajímavou inspiraci. A že proces, který vedl k té stavbě, je mnohem složitější, než se z dokumentace zdálo.

V čem byl tak výjimečný?

Výjimečné a v jistém smyslu omezující je už to, že architekti byli v tomto případě zároveň zadavateli i staviteli. Už když je architekt zadavatelem, je dost zapletitý, ale když navíc i sám vlastníma rukama staví, to se stane opravdu málokdy. Takže to byla poměrně limitující situace, která nás přivedla k myšlence, že tato stavba by mohla být považována za jakousi nepřímou manifestaci určitého způsobu bydlení. To nás vedlo k tomu, abychom se podívali pečlivěji na některé aspekty: na prvním místě možnost obnovy opuštěných domů nevelké hodnoty. V tomto případě se architekti rozhodli přestavět a kompletně obnovit v podstatě bezcenné budovy. Nebyly to žádné monumentální stavby, ale naprosto obyčejná stavení, která architekti moudře opravili, a to opravdu vynikajícím způsobem, velmi citlivě jednak k budově a jednak ke kontextu celé obce.

Proto jsme došli k závěru, že by tento dům mohl ukázat zajímavý model venkovského bydlení jako alternativu k nové urbanizaci. Právě

proto, že malých obcí je tu hodně, může to být v českém prostředí dobrá inspirace. Mimochoodem, přímo před domem, o kterém tady hovoříme, se nachází další opuštěné stavení, které na svou novou tvář teprve čeká. Je to skoro ruína. Takže dílo, které se tady podařilo, může být v jistém smyslu průkopnické.

Objevil se tento názorný aspekt i u jiných zúčastněných děl?

Z ostatních staveb považuji za velmi zajímavou například vyhlídkovou horskou stezku v severních Čechách. Jako porotu nás zaujal nejen kvalitní způsob zpracování, ale také vztah, který tu architekti navázali se svým zadavatelem. Na požadavek vybudování rozhledny totiž dokázali zareagovat návrhem alternativního řešení, které bylo ohleduplnější ke krajině a také zajímavější. A tak namísto jedné vysoké věže vznikly čtyři prvky integrované do celé stezky, kterým navíc autoři dokázali dát poetický charakter. Tady vidíme, jak architektura ukázkově vyjadřuje to, čím má skutečně být: ne pouze automatickou odpovědí na zadání klienta, ale autonomním oborem, který dokáže vstoupit do dialogu se zadáním a zároveň vytvořit prostor, který je nejen dobře vystavěný a technicky vynikající, ale také poetický. Architektura musí být i poezií. To je její povaha.

Co podle vás charakterizuje českou architekturu?

Rozhodně bych vyzdvihla vysokou kvalitu používání určitých tradičních materiálů a architektonických prvků, je to vidět na práci se dřevem či kamenem nebo na šikmých střeších. Ale ještě je tu jeden výrazný tradiční proud, který by místní architektura měla sledovat pozorněji. Česko má totiž také dědictví 20. století, tedy tradici moderní architektury, která si zaslouží péči a obnovu. Nejde jen o to ji udržovat a zachovat, ale také rozvíjet.

Proto jsem velmi ráda, že jsme vybrali do finále obnovu funkcionalistického paláce Elektrických podniků, a to právě z toho důvodu, abychom zdůraznili, že zásahy tohoto typu mají svůj velký význam. Tato budova byla ve 30. letech velmi inovativní stavbou, a to jak z hlediska kvality prostoru a estetiky, tak i použitím pokrokových materiálů a technologií.

V Česku a obzvláště v Praze je řada budov, které si zaslouží pozornost, protože v sobě nesou dědictví tuzemské moderní architektury. Úsilí o obnovu takových objektů je třeba ocenit, zvlášť když se jedná – jako v tomto případě – o soukromého klienta, který by si mohl jednoduše postavit nějakou novou budovu na periferii Prahy a vůbec by se nemusel věnovat náročné rekonstrukci paláce. Je skvělé, že existují zadavatelé, kteří jsou ochotni investovat do obnovy takové obrovské budovy, je to opravdu zásadní pro město, jako je Praha. Obecně bych řekla, že je ohromně důležité rozvíjet dál tradici funkcionalismu.

**Tohle je
cena, skrze
kterou
architekti
přemýšlí
nad svým
řemeslem.**

Skoro se zdá, že téma, které architekti zdůrazní svým dílem, je pro vás důležitější než samotná realizace.

Ano i ne. Když mluvíme o ceně za architekturu, je samozřejmě důležité, aby oceněné stavby byly hezké. Ale pokud musíte vybírat mezi více než dvěma sty soutěžícími, je také významné, aby oceněná díla ukazovala směr, kterým se má architektura ubírat. Takže je jasné, že nestačí, aby stavba byla hezká, ale je také potřeba, aby říkala něco důležitého o vztahu mezi architekturou a společností. V tomto smyslu je pravda, že v nominacích bylo mnoho krásných realizací, které se objevují v časopisech a stojí za prohlédnutí, ale nemusí být vhodné pro soutěž, jako je tato. Protože tohle je cena architektů architektům. Cena, skrze kterou architekti přemýšlí nad svým řemeslem.

Jak na vás působí mladá generace architektů?

V letošním ročníku jsme měli možnost setkat se s mnoha mladými ateliéry a musím říct, že některé byly opravdu zajímavé, i když jejich stavby nakonec cenu ne získaly. Řekla bych, že jejich postoje jsou opravdu různorodé. Někteří mladí jsou hodně pozorní ke snaze tvořit současnou architekturu s velkým důrazem na kontext, ať už se jedná o životní prostředí nebo historické vazby. Jiní se mi zdají více zaměřeni na poptávku trhu, který cílí jen na jisté okázalé aspekty. Jde jim spíš o fotogenický vzhled díla než o zamyšlení nad širšími souvislostmi. Je na nich vidět, že jsou v tomto smyslu trochu zploštělí vzhledem k poptávce zadavatele a nejdou dál. Často jsem se mladých autorů ptala, kde studovali, protože to považují za důležité. Pochopitelně většina z nich studovala v Praze, mnozí také využili možností, které nabízí programy Erasmus.

Ale všimla jsem si i skvělých ateliérů, které měly „okrajovější“ formaci, architekti studovali na mimopražských univerzitách a to mě velmi potěšilo. Když dobré ateliéry pochází z různých univerzit, znamená to, že je v Česku širší škála kvalitních škol, a to je určitě výborný předpoklad pro budoucnost.

Co považujete za největší výzvu pro architekturu do budoucna?

Na to je jednoduchá odpověď. Nejdůležitější výzvou je rozhodně komplexnější proměna měst. To obnáší schopnost architektury znovu získat své místo ve vztahu mezi stavbou a urbanistickým plánem. Tedy mezi objektem a městem. Tento problém se dá číst i ze škály letošních zúčastněných staveb, kde bylo strašně málo městských realizací a strašně málo návrhů veřejného prostoru. Samozřejmě se k tomu připojují i globálnější výzvy, jako je ekologická udržitelnost a pozornost k sociálním aspektům architektury, ale myslím, že největší výzvou, před kterou právě česká architektura stojí, je širší proměna vztahu mezi objektem a územím. Tohle je bohužel rozměr, který je příliš nechán napospas velkým developerským společnostem.

Výjimečnost vítězné stavby

V tomto případě se architekti rozhodli přestavět a kompletně obnovit v podstatě bezcenné budovy. Nebyly to žádné monumentální stavby, ale naprosto obyčejná stavení, která architekti moudře opravili, a to opravdu vynikajícím způsobem, velmi citlivě jednak k budově a jednak ke kontextu celé obce.

Sousedé, chceme být součástí dialogu

S

oukromé bydlení bylo mezi přihlášenými stavbami hojně zastoupenou kategorií. Mnohé z nich měly velmi vysokou architektonickou úroveň. Je to pochopitelné, protože měřítko je přiměřené a klienti si vybírají a zadávají architektům plánování svého „životního snu“, což je dobrý předpoklad. Motivace a ambice jsou zřejmé. Přesto zapůsobit v této typologii není snadné. Od domů se očekává, že budou výjimečné: přístup, obsah, kontext, autenticita, detail a důsledek.

Dům na Kozině byl jedním z těch, kde atmosféra místa předčila očekávání poroty založená na předložených obrázcích a plánech. Dům se nachází pár kroků od centra malého jihočeského městečka Trhové Sviny, v malebné řadové ulici obklopené jedno- až dvoupatrovými domy. Manželé architekti si jej zde postavili jako domov pro svou rodinu – návrat do kraje, kde se narodili a vyrostli.

Celek se skládá z několika původních vesnických domů. Dva z nich byly propojeny a stal se z nich byt, v menším na druhé straně bloku je nyní garáž a hobby dílna. Výborně proporčně řešené hmoty spojují tři malé dvorky. První z nich je vstupní patio – klidné a intimní. Druhý je rozšířením obývacího a jídelního prostoru spojeného úzkým průchodem se třetím a největším – zelenou zahradou.

Urbanistická kompozice byla navracena do původních proporcí a byly odstraněny nevhodné úpravy z konce 20. století. Autoři si dali

Dům na Kozině

Atelier 111 architekti / Jiří Weinzettl,
Barbora Weinzettlová

Rok dokončení 2021

Mnoho vedlejších a úložných místností je nenápadně začleněno do dispozice, takže dům zůstává čistý a bez dalšího nábytku. Prostory jsou zaplaveny světlem a mají velmi útulnou atmosféru. Prosklené stěny a okenní otvory jsou umístěny promyšleně, vybírají si výhledy a usměrňují světlo. Proměna původní brány v obrovské okno směřující z obývacího pokoje do ulice vysílá zprávu o otevřenosti: haló, sousedé, jsme tu, abychom komunikovali – abychom byli součástí dialogu. Historické zdivo bylo odhaleno a viditelně zachováno a zároveň sjednoceno bílým nátěrem.

Počet nových materiálů byl omezen na minimum a použit s důsledným odlišením nového od starého. Při bližším pohledu na detaily je patrná důkladná pozornost věnovaná plánování a realizaci a smysl pro dokonalost. Je to dům, kde žádná zástrčka nebo vypínač nebyly náhodné. Vše má své místo a účel.

Architekti našli atraktivní řešení i z hlediska energetické účinnosti. Všechny nové prvky dosahují současných standardů; historické zdi byly izolovány pouze v nejnútnejších částech, přičemž byla zachována jejich přirozená struktura, viditelná všude, kde to bylo možné. Vzhledem ke stáletím, která tyto materiály vydrží, a zdrojům ušetřeným rekonstrukcí namísto demolice můžeme hovořit o skutečné udržitelnosti.

V domě vybaveném jednoduchými policemi vyrobenými na míru, integrovanými skříněmi a vkusně zvoleným nábytkem porota pocítila skvělou atmosféru domova a měla nezapomenutelný zážitek z výletu po Česku.

Rodinné domy jsou pro většinu obyvatel vysněnou formou bydlení. Jejich nežádoucí účinky, jako je příměstská zástavba, spotřeba půdy a produkce dopravy, jsou zřejmé. Mnohé nové čtvrti snad mohou splnit sen o standardním domě se zahradou a plotem kolem ní, ale jen stěží mohou konkurovat městským souvislostem přirozeně pěstovaným po generace. Zároveň mnoho menších měst a vesnic ve vzdálenějších oblastech trpí desítky let trvajícím odlivem obyvatel z venkova a mnoho historických domů zůstává nevyužitých. Díky poučení z krize v předchozích dvou letech se může stát, že nové koncepty práce a bydlení přinesou nové příležitosti také do vzdálenějších, ale neuvěřitelně specifických míst, jako je toto. Tento výjimečný architektonický počín si zaslouží být letošním vítězem.

Místo architektky hned lákalo pro svůj svérázný charakter a skvělou polohu. V úzkých ospalých uličkách, vedle travnatého plácku na Kozině, jsou skryti před ruchem okolní dopravy, přitom jen pár kroků od centra s obchody, službami a úřady, od škol, kina i nádraží.

záležet i na interiéru, analyzovali hmotu a zbavili se novějších stěn a vrstev. Všechny původní prvky byly zachovány nebo recyklovány.

Vnitřní prostory respektují původní dispozice. Jsou velkorysé a přehledné. Obývací část a ložnice rodičů se nacházejí v přízemí. Z dobře proporčně řešené chodby s knihovnou vede schodiště do dětských pokojů v horním patře pod střechou. Prostor je opět velkorysý a prosvětlený, rozdělený na denní část s hernou (v době návštěvy domácí pracovna) a dvě ložnice.

Hlídka na Stráži

**Mjölkk architekti / Jan Mach,
Jan Vondrák**

Rok dokončení 2021

Zhmotnělý sen, pohádka, která se stala skutečností. Série pěti abstraktních vyhlídkových konstrukcí je osazena na skalních výběžcích na hřebeni kopce Stráž nad Rokytnicí nad Jizerou. Abstraktní povahu dřevěných objektů zdůrazňují úchvatné konzole, které vás zvou na první vyhlídku, již autoři nazývají Liška. Medvěd, Ovce a Horník jsou názvy ostatních vyhlídek, symbolizované i jejich tvary. Jsou to novodobí ochránci, strážní hlídka obce Rokytnice nad Jizerou. Názvy a tvary vyhlídek jsou odvozeny z erbů čtyř vesnic, které se kdysi připojily k Rokytnici.

Až na přesně osazené základy není vidět žádná konstrukce a některé části, jako by popíraly zákon přitažlivosti. Žebřík, který se přeměňuje na nízký ochoz, vás zve k tomu, udělat první krok na Lišku, připomínající odrazové prkno vzpínající se nad skalním ostrohem nad korunami borovic. Pohled do údolí je dechberoucí. Sousední vyhlídka je hned nalevo, co by kamenem dohodil. Další liška v hodně odvážném posedu hledící dolů do údolí. Medvěd a Ovce zůstávají dole na zemi a zvou pozorovatele, aby se podívali na stromy a větvě a na faunu, která v nich žije. Poslední vyhlídka na trase, Horník, je přístupná po lávce, která vede

na platformu nad korunami stromů, je orientována směrem do údolí a vznáší se ve vzduchu, kde ztratíte veškerý smysl pro měřítko. Jen vy, nebe nad hlavou a údolí pod nohama. Závratné!

Podlaha všech objektů je z masivních dubových fošen s dostatečnými mezerami, aby mezi nimi mohl dobře proudit vzduch, což dřevěným konstrukcím zajišťuje dlouhou životnost. Pohled pod obklad odhaluje velmi složitou ocelovou konstrukci, rozdělenou na malé části, které lze lehce smontovat a přemístit bez použití vozidel. Přesný topografický průzkum za použití moderní technologie umožnil dokonalé osazení čtvercových betonových základů. Na nich jsou položeny přechodové desky z pozinkované oceli, které přenášejí zatížení ocelové konstrukce každé stavby do kotev ve skále.

Hlídka na Stráži je vynalézavé převedení veřejné zakázky do podoby jednoduché (vy)hlídky. Realizovaný projekt je výsledkem intenzivního dialogu mezi topografií, vegetací a vizuálním vlivem na místo, vytvářejícím poetickou interakci mezi veřejností a těmito pěti entitami. Projekt chytře reflektuje historii města prostřednictvím čtyř zvolených postav a zároveň zůstává dostatečně abstraktní, aby netvořil přímé mimikry a umožnil každému návštěvníkovi vytvořit si svou vlastní interpretaci a příběh kolem nich. Není to kouzelné, když jste konfrontováni s něčím, o čem máte pocit, že to znáte, ale nevíte odkud? Hlídka na Stráži je architektura pro smysly, kde se poezie potká s důvtipem.

Knihovna IGI Vratislavice

atakarchitekti / Jiří Jandourek,
Ondřej Novák

Rok dokončení 2021

Novostavby představují v současné době vážné dilema, protože není využitých mnoho stávajících budov. Udržitelnost a hospodárná výstavba mohou být interpretovány různě. Knihovna a komunitní centrum v městském obvodu Liberec – Vratislavice nad Nisou ukazují na tento způsob uvažování a zároveň slouží k zachování hodnot a paměti města. Projekt zachraňuje stávající budovu bývalé fary a přeměňuje ji na nový městský komunitní prostor. Původní budova byla rozšířena, protože nebyla schopna pojmout všechny nové funkce. Vznikl tak funkční mix, který mohou využívat všichni od těch nejmladších až po nejstarší.

Soubor prostorů se nachází podél nové „kulturní osy“. Je to nejen knihovna, ale také mateřské centrum, kino, klub a místo setkávání. Zhodnocením suterénu staré budovy a úpravou terénu vznikl příjemný parter do veřejného náměstí, které je propojeno s kulturním centrem. Prostor poskytuje příležitost se zastavit a potkávat, stejně jako další plochu pro vnitřní funkce. Tímto gestem se budova otevírá směrem k městu. Další propojení prostor umožňuje otvor směřující do zámekého parku.

Novostavba knihovny se svou úzkou hmotou a odlišným použitím materiálů odlišuje od vzhledu stávající budovy, proporcionalitou a formou vhodně reflektuje bývalou faru. Jakmile porota vstoupila do knihovny, pocítila útulnost, teplo, které z prostor vyzařovalo. Cílem architektů bylo pravděpodobně vytvořit intimní atmosféru pobytu mezi knihami. Jedná se o místo, kde je dobré pobýt, kde je příjemné trávit čas a setkávat se s ostatními. Ústředními prvky knihovny jsou výhledy do parku. V přízemí

přímé propojení, v patře velká prosklená stěna čítárny. Obě části budovy jsou spojeny ve výšce suterénu a prvního patra, kde je umístěn průhledný spojovací můstek vedoucí do dětské knihovny.

Způsob renovace staré budovy citlivě reaguje na hodnoty stávající hmoty a ukazuje strukturu krásně ložené cihelné nebo kamenné zdi. Odhalení střešní konstrukce přispívá k prostorovému pohledu na horní úroveň. Architekti využívají doplňky tam, kde to z estetického hlediska vyžadují technologické potřeby. Řešení interiéru vkusně zohledňuje funkce, ať už se jedná o dětskou knihovnu nebo klubovnu. Nábytek určený pro děti je kreativní a bezpečný. Mateřské centrum a kino umístěné v nejnižší části jsou přímo propojeny s novým náměstím. Je to skutečný středobod setkávání. Obslužné prostory dobře fungují i pro menší akce. Celý soubor je v nejlepším slova smyslu na svém místě, a to jak ve funkční skladbě, tak v měřítku a architektonickém řešení. Závěrem, stavba, která skutečně slouží obyvatelům. Místo, kde je dobré být.

Palác elektrických podniků

TaK Architects / Marek Tichý

Rok dokončení 2020

Rekonstrukce Paláce elektrických podniků podtrhuje význam a potenciál architektonického dědictví 20. století v Praze. Architektura první republiky, často vynikající kvality, je dnes stále nedostatečně ceněná a v některých případech hrozí, že budou tyto budovy opuštěny, demolovány nebo úplně přeměněny. Naproti tomu obnova a konverze Elektrických podniků úspěšně vdechuje nový život architektonickému komplexu a okolní čtvrti.

V tomto případě je proces obnovy budovy o to potřebnější, že původní budova je výjimečně kvalitní. Pečlivé studium originální stavby umožnilo získat jednoznačné znalosti o použitých materiálech. To bylo také důležité pro pochopení pozornosti, kterou architekti věnovali přirozenému a umělému osvětlení. Původní dokumentace také ukázala, že budova byla bohatá na technologická experimentální řešení pro „dobře temperované prostředí“. Tyto poznatky se staly relevantními při rozhodování o způsobu renovace.

Obtížnost procesu transformace pravděpodobně zvyšovaly také impozantní rozměry architektonického komplexu i snaha zachovat jeho jednotu a vyhnout se přílišné fragmentaci prostor.

Budova navržená koncem dvacátých let 20. století pro více než tisíc zaměstnanců má několik významných reprezentativních a shromažďovacích prostor, jako je hlavní vstupní hala. Tyto prostory představují další výzvu: projekt se musel přizpůsobit novému životu budovy bez přílišného tření se stávající strukturou. Kancelářské prostory pro různé obchodní činnosti, zázemí pro schůzky, volný čas a neformální setkávání nebo strukturovanější prostory pro polední přestávky tak byly nově navrženy při zachování úzké vazby na původní strukturu.

Pavilon Z

A8000 / Martin Krupauer, Pavel Kvintus, Daniel Jeništa, Petr Hornát

Rok dokončení 2021

Rekonstrukce Pavilonu Z je součástí komplexnějšího projektu přestavby Výstaviště, který má změnit vztah této oblasti ke zbytku Českých Budějovic. Renovace tohoto starého veletržního pavilonu je prvním krokem v proměně města a její úspěch se tak stává důležitým pro budoucnost fungování celého projektu.

Jednoduchá konstrukce schopná pokrýt velká rozpětí je pro stávající kvalitní budovu ze 70. let charakteristická. Její rehabilitace umožňuje městu České Budějovice získat nový multifunkční pavilon, vhodný pro akce nejrůznějšího charakteru, od veletrhů po koncerty.

V souladu s urbanistickou proměnou jsou upraveny vstupy do budovy a nový hlavní vchod je umístěn naproti stávajícímu. Tato změna znamená kompletní revizi půdorysu budovy a další rozdělení veškerých obslužných ploch.

Rekonstrukce budovy zachovává stávající konstrukci a zároveň mění obvodový plášť a vnitřní příčky. Je použit jednoduchý jazyk postavený na základních materiálech a barvách. Zvenčí budovu charakterizuje bílý kovový a copilový skleněný plášť s obrovskými prosklenými otvory, které uvnitř vytvářejí velmi světlé prostředí. Ve večerních hodinách se budova promění ve velkou lucernu signalizující, že se uvnitř něco pořádá. Naopak černé stěny a závěsy v interiéru naznačují dematerializaci všech architektonických a konstrukčních prvků během koncertů nebo akcí.

Celkově je renovace efektivní a ukazuje možnost pracovat s vynikajícími výsledky také na stávajících budovách, vyhnout se zbytečným demolicím a obnovit i s nevelkým rozpočtem prostory s netušenými stavebními a architektonickými kvalitami.

ČESKÁ KOMORA ARCHITEKTŮ 2022 ARCHITEKTURU ZA CENA ČESKÁ

ČESKÁ KOMORA ARCHITEKTŮ

děkuje všem partnerům
za podporu

ČESKÁ KOMORA ARCHITEKTŮ slaví 30 let

Generální partner

Hlavní partneři

Generální mediální partner

Hlavní mediální partner

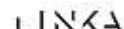
Partner Galavečera

Partneři

Mediální partneři

SAPELI

Existuje místo, kde najdete ideální dveře – takové, co přiblíží váš interiér k dokonalosti. Zažijte SAPELI Unlimited, kreativní platformu pro milovníky designu, architekty a jejich klienty, která převrací výběr dveří na ruby.

Jsme tu pro vás,
ale směr určujete vy.

www.sapeli.cz

red dot winner 2022

NOMINACE

▲ **Telegraph**
ječmen studio (2020) / Olomouc

▲ **Dům LO**
atelier Lina Bellovičová (2020) / Buchlovce

▲ **Schodišťová věž ZŠ a MŠ Noe**
Světlík Šedý Šefl (2021) / Pardubice

▲ **Dům pro bydlení
v zátopové oblasti**
B.R.I.X. (2021) /
Hradištko-Kersko u Sadské

**Hlídka
na Stráži** ►

Mjölkk
architekti
(2021) /
Rokytnice
nad Jizerou

▼ **Bytové domy Bleriot**
Machar & Teichman (2019) / Praha-Kbely

▲ **Rodinné domy Tvoršovice – I. etapa**
monom (2021)

▲ **Dostavba Jihočeské vědecké knihovny v Českých Budějovicích**
Kuba & Pilař architekti (2021)

▲ **Víkendový dům v Beskydech**
Pavel Míček Architects (2019)

▼ **Dům v Lanškrouně**
Martin Neruda
Architektura (2021)

▲ **Dům na Kozině**
atelier 111 architekti (2021) /
Trhové Sviny

▲ **Naučná stezka okolo rybníku Olšina**
studio reaktor (2020) / Horní Planá

Chata Beldov ▶
Kateřina
Margoldová
– architektka
(2021) /
Nová Ves
nad Nisou

▲ Plovoucí sauna Lom

Atelier HRA (2021) / Lipnice nad Sázavou

▲ Grounds coffee hub

KOGAA (2020) / Praha

▲ Sportovní hala / tělocvična ZŠ Nový Hrozenkov

Consequence forma architects (2021)

▲ Památník Zámeček

Vít Podráský, Jan Žalský (2021) / Pardubice

▲ Knihovna IGI Vratislavice

atakarchitekti (2021)

▲ Lihovar s pěstelskou pálenicí

Objektor Architekti (2021) / Svijanský Újezd

Úzký byt v Litomyšli ▶

ellement
architects
(2021)

◀ Mobile Hut

Artikul
architekti
(2021) / Úštěk

◀ **Provaznictví Újezd**

JRA Jaroušek
Rochová
architekti
(2020) / Praha

▲ **Oživení podchodů u stanice metra Vltavská**

U / U Studio, Re_place (2021) / Praha

▲ **Palác elektrických podniků - rekonstrukce a konverze**

TaK Architects (2020) / Praha

▲ **Vývojové centrum modularity**

Chybik + Kristof Architects &
Urban Designers (2021) / Vizovice

▼ **Vinařství Obelisk**

Aid team (2017)
/ Valtice

▲ **Procházka nad lomem**

Henkai architekti (2021) / Horní
Bečva

▲ **Pavilon Z**

A8000 (2021) /
České Budějovice

▲ **Rekonstrukce DK Poklad**

Platforma Architekti (2021) /
Ostrava-Poruba

**Partneři
České ceny
za architekturu
mohou vybrat
některá
z přihlášených děl
a nominovat je
na udělení Ceny
partnerů. Jaká
díla letos jejich
odborné poroty
ocenily, najdete
na následujících
stranách.**

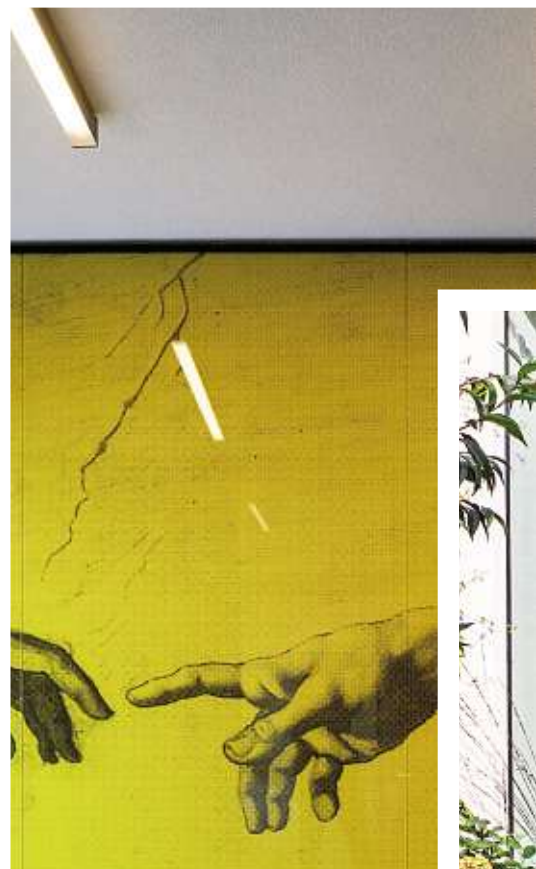
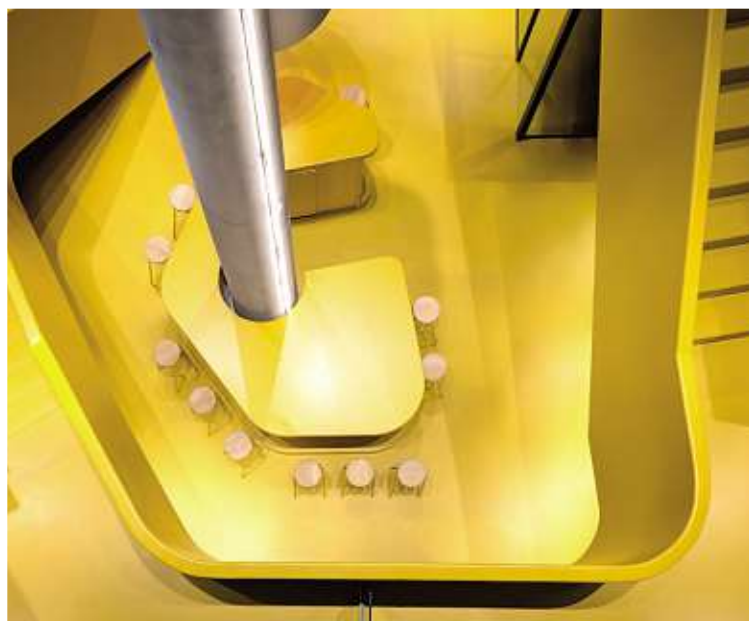

foto: archivy autorů

Kulturní centrum – Pivovar Domažlice

Cena Ministerstva pro místní rozvoj ČR za prosazování kvalitní výstavby prostřednictvím architektonických soutěží

Mepro

Ivan Březina, Martin Březina, Václav Matějka

Rok dokončení 2020

Odůvodnění

Z architektonické soutěže vzešla příkladná rekonstrukce, která přizpůsobila původní budovu novým účelům. Bývalá průmyslová stavba, jež se nacházela ve špatném stavu, nově slouží obyvatelům i návštěvníkům jako komunitní, kulturní a vzdělávací centrum s knihovnou i galerií. Nezapomnělo se ani na původní využití budovy jako pivovaru, který je doplněn o novou restauraci.

Ministerstvo pro místní rozvoj oceňuje, že byl původní objekt zachován a upraven. Mnohé obdobné stavby takové štěstí neměly. Přestavba podpořila ducha stavby a vytvořila chodsky vlivné prostředí. Rekonstrukce je kvalitně provedena, může se chlubit propracovanými detaily, ponechanými původními nosnými konstrukcemi a přiznanými novodobými zásahy. Vznikla tak inspirativní stavba, která nabízí důstojné, ale zároveň hravé interiéry.

Foto: archiv autorů

NOVÉ BYTY IHNED K NASTĚHOVÁNÍ

PRAHA 8 - LIBEŇ, dispozice 1 - 4+kk

TERASA NEBO LODŽIE u všech bytů

**KOMERČNÍ PROSTORY
A KANCELÁŘE V 1.-2.NP**

Vlněna

Cena Ministerstva
průmyslu a obchodu
ČR za revitalizaci
brownfieldu
bývalé továrny

Studio acht

Václav Hlaváček, Matěj
Kuncíř, Michaela Nováková

Rok dokončení 2021

Odůvodnění

Areál Vlněna je příkladnou revitalizací brownfieldu v místě bývalé stejnojmenné textilní továrny určené k demolici. V léta zanedbané lokalitě vznikl městotvorný živý areál poskytující kancelářské zázemí 3,5 tisíce osob, jehož součástí jsou také běžné služby – obchody, restaurace, kavárny. Investor maximálně otevírá areál veřejnosti.

Střechu podzemního parkoviště tvoří volně přístupný park, jehož součástí je zahrada se vzrostlou zelení a stromy, ale také místo pro komunitní pěstování. Za účelem opylení rostlin chová investor na střeše přilehlých budov včely, vrací tak do města biodiverzitu. Pozitivně je rovněž vnímáno rozhodnutí investora a architektů zachránit demoličním výměrem ohrožený Bochnerův palác, nejstarší brněnskou neorenesanční stavbu z roku 1867, který prošel citlivou rekonstrukcí, stejně jako plánované zachování původního objektu výtopy s komínem. Dominantou areálu je budova H s pásovými okny vsazenými ve fasádě, která svým organickým tvarem vybočuje z řady ostatních cihlových objektů odkazujících na nizozemskou inspiraci.

Lokalita byla využívána už od středověku kvůli výhodné poloze u náhonů řek Svratky a Ponávky. V roce 1828 v místě vznikla továrna na sukno, která pod vedením několika majitelů fungovala až do druhé světové války, kdy přešla pod německou správu. I díky této textilce se Brnu přezdívalo „moravský Manchester“. Po válce byla fabrika znárodněna a v roce 1949 byl založen národní podnik Vlněna. Provoz ukončil až v roce 1997, poté areál chátral, až situace vyústila ve vydání demoličního výměru. Projekt je první etapou revitalizace areálu.

Foto: Tomáš Slavík

Co naplánujete, to podporíme

KORPORÁTNÍ BANKOVNICTVÍ

Ať už vidíte budoucnost kdekoli, náš tým pomůže vaší firmě na každém kroku. I při zásadní změně plánů. Od financování přes inovace po odborné poradenství. Vždy nás najdete tam, kde to čekáte, a to i v online světě. Důvěřujeme vašim schopnostem, stejně jako věříte vy nám.

**BUDOUCNOST
JSTE VY**

KB

Lihovar s pěstitelskou pálenicí

Cena partnera Agentury ochrany přírody a krajiny za citlivé umístění provozovny v krajině

Odůvodnění

Agentura ocenila citlivé umístění provozu lihovaru s pěstitelskou pálenicí v blízkosti území Chráněné krajinné oblasti Český ráj. Pozitivně je vnímáno především jednoduché hmotové řešení objektů, využití dřeva jako přírodního materiálu na fasádě a propojení objektu na zpracování ovoce, tedy typického místního produktu z Českého ráje, přímo s přilehlým sadem. Lihovar uprostřed jablonořových sadů je spojen s bydlením majitelů, takže jde o formu hospodaření sice v prostředí moderních staveb, ale s návazností na historický způsob obývání zemědělské krajiny. Do krajiny se také otevírají průhledy přímo z areálu pálenice.

Objektor Architekti

Jakub Červenka, Václav Šuba, Tereza Scheibová

Rok dokončení 2021

Foto: Alex Shoots Buildings

arch. Jan Línek

HN061519

ArchiMarket

architektura v realitách

**Máme rádi architekturu
prodáváme ji i pronajímáme**

+420 702 805 311, info@archimarket.cz

arch. Stempel & Tesář

Bytové domy Bleriot

Cena společnosti Central Group
za inovativní přístup k řešení
nového bydlení

MACHAR & TEICHMAN

Pavel Machar, Radek Teichman

Rok dokončení 2019

Odůvodnění

Bytové domy Bleriot jsou zdařilou ukázkou cenově dostupného bydlení. Urbanistické řešení akceptuje předměstskou polohu pozemku na okraji Prahy a vytváří příjemné polouzavřené vnitřní klidové prostory určené k pobytu rezidentů. Architektura je úsporná, a přesto elegantní, řešením detailů a barevnosti povyšuje okolní nepříliš kvalitní zástavbu při zachování příjemného obytného měřítka.

HomeSharing

CHVÍLE,
KTERÉ DÁVAJÍ
SMYSL

Právě teď hledáme **150 lidí**,
kteří **darují chvíle** svého času
dětem s postižením a jejich rodinám.

TO CHCI ZAŽÍT →

Zapojte se jako **hostitel do homesharingu**. Pomůžete pečujícím rodinám chvilku si odpočinout a nabrat nové síly. Zapojit se může každý, kdo má chuť pomáhat a trochu volného času.

www.homesharing.cz

Odbornými partnery rozvoje homesharingu v ČR jsou organizace Naděje pro děti úplňku a Rodinné Integrační Centrum.

**DĚTI
ÚPLŇKU**

Partnerem rozvoje homesharingu v ČR je Abakus nadační fond zakladatelů Avastu.

**a.ba
ku.s**
NADAČNÍ FOND

Homesharing v ČR realizují: Centrum pro komunitní práci střední Čechy
Centrum Orion
LÍP A SPOLU
Mikasa

Naděje pro děti úplňku
Rodinné Integrační Centrum
Slezská diakonie, úsek Brno
Zet-My

Mediálním partnerem homesharingu v ČR je Česká televize.

Česká televize

Bytový dům Rezidence Michelangelova

Cena společnosti Vekra za promyšlené řešení
energeticky úsporného zdravého bydlení

Podlipný Sladký architekti

Luděk Podlipný, Martin Sladký

Rok dokončení 2021

Odůvodnění

Úspory energie jsou v poslední době velmi skloňovaným tématem a již delší dobu jsou i jedním z hlavních požadavků na moderní bydlení. Majitelům totiž přináší trvalou úsporu provozních nákladů. Rezidence Michelangelova v Praze 10 s byty v pasivním energetickém standardu odpovídá plně těmto požadavkům. Promyšlené řešení energetického zajištění bytového komplexu, které spojuje využití fotovoltaiky, tepelných čerpadel pro vytápění i chlazení bytů a rekuperaci tepla, využívá v maximální míře alternativní zdroje energie. Nebývá ale samozřejmostí, že stejná pozornost je věnována také zdravému vnitřnímu prostředí. Chytrý ventilační systém, dostatek světla a akustický komfort – to vše zajišťuje pohodlné a z hlediska zdraví i bezpečné bydlení.

Na místě, kde se v původní zástavbě nacházela nepoužívaná kotelná, vznikl bytový dům, který ve všech parametrech odpovídá požadavkům moderního bydlení. Ke zdravému životnímu prostředí přispívá i to, že součástí komplexu je park, dětské hřiště a altán, který slouží ke komunitním aktivitám. Tento prostor vznikl podle návrhu Madiny Tokena, vítězky studentské architektonické soutěže katedry architektury Fakulty stavební ČVUT v Praze.

Postavit bytový dům v ulici Michelangelova je samo o sobě výzvou k inspiraci právě tímto jedinečným renesančním umělcem. Uvnitř komplexu jsou umístěny zajímavě zpracované detaily odkazující na jeho malířská, sochařská i architektonická díla. Ale i samotná filozofie stavby s důrazem na kvalitu provedení, promyšlení každého technického detailu a využití alternativních zdrojů energie odpovídá renesančnímu duchu. Jak pravil sám klasik: „Dokonalosti se dosahuje maličkostmi, ale dokonalost sama není maličkost.“

Michelangelova slova „cílem umění je dělat člověka šťastným“ můžeme parafrázovat jako: cílem bydlení je dělat člověka šťastným. A tak by se dala promyšlená funkčnost, maximální životnost, krása a zdraví v jednoduchosti shrnout jako filozofie bytového komplexu Rezidence Michelangelova v Praze. A to je i krédo značky Vekra jako výrobce oken a dveří.

Foto: Alex Timpau

Dům propojen se zelení

Cena společnosti
Velux za práci
s denním světlem

Iveta Langerová architekti

Iveta Langerová

Rok dokončení 2020

Odůvodnění

Promyšlená reinkarnace domu s delší než stoletou historií naplno vytěžila potenciál svažitého terénu a přírodní lokality. Vrátila stavbě původní jednoduchý tvar a v několika úrovních ji propojila s okolím. Koncept inspirovaný japonskou architekturou staví na minimalistickém designu, rafinovaných detailech a hře s přirozeným denním světlem. Originálním řešením je přímý vstup do zahrady z podkrovní ložnice skrze šikmou střechu a zelenou terasu. Oceňujeme citlivý přístup k rekonstrukci a velkorysé prosklení, díky kterému je dům dokonale prosvětlený a vrostlý do okolní přírody.

Foto: Roman Mlejnek Photography

PročNe | Předplatné na celý rok
za 299 Kč [HN.cz/ProcNe](https://hn.cz/ProcNe)

• 9. 12. VÁNOCE

MAGAZÍN VÁNOCE

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

Exkluzivní rozhovor s Ewou Farnou
o návratu body shamingu, vztahu k víře i odvaze
zůstat autentická.

Téměř 40 stran rad, jak oslavit udržitelné Vánoce
a čím obdarovat blízké.

Vychází 22. listopadu.

Sportovní hala

Consequence form architects

Janica Šipulová, Martin Sládek

Rok dokončení 2021

Sportovní hala v Novém Hrozenkově přináší tomuto městysu novou a současnou stavbu. Je navržena jako multifunkční sportovní objekt, který je propojený se základní školou, má technické vybavení, nové šatny a tělocvičnu v suterénu. Návrh klade důraz na to, aby novostavba zohledňovala okolní kontext a sousední domy.

Velká prosklená fasáda poskytuje široký výhled do krásné venkovské krajiny. Směrem do ulice je nenápadná a ohleduplná k nejbližším sousedům. Interiér zahrnuje vysokou lezeckou stěnu na konci sportovní haly, která je dramatickým zakončením tohoto velkorysého prostoru. Výběr materiálů a barev odráží dobré porozumění uživatelům budovy a významu budovy nejen jako funkčního, ale i komunitního a veřejného prostoru.

Po důkladné debatě o finalistech letošního ročníku se porota rozhodla nominovat tuto stavbu na čestné uznání za přínos pro místní komunitu a zvláštní nasazení architektů při vytváření veřejných staveb, které sbližují lidi a poskytují společný prostor pro ocenění jedinečných kvalit jejich města a okolní krajiny.

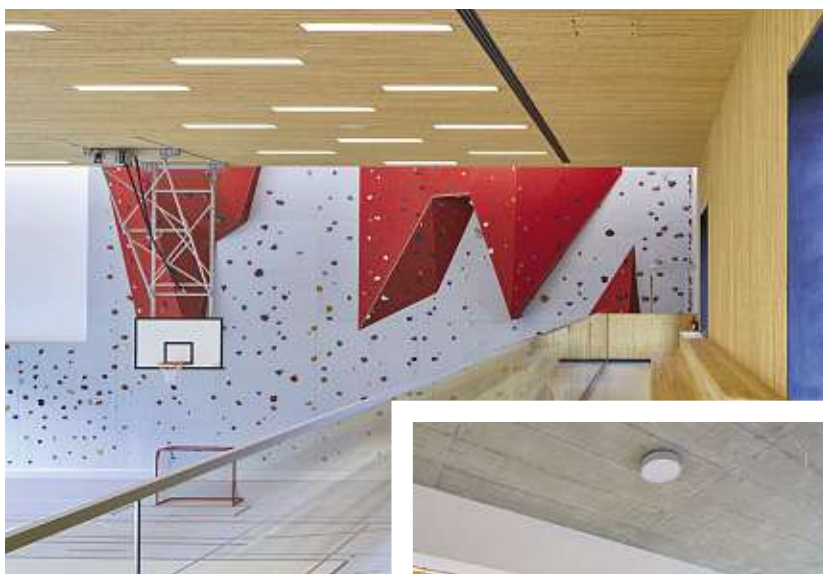

Foto: BoysPlayNice

VÝJIMEČNÝ POČIN

Jana Kostelecká

Za přiblížení významu architektury dětem

Janu Kosteckou známe díky knihám nakladatelství Jakost – D.O.M.E.K., Z.A.H.R.A.D.A., H.U.D.B.A., D.E.S.I.G.N., nedávno vydala knihy *Plasticus Maritimus*, *Moře* v 300 otázkách a odpovědích, *Planeta Praha* a také publikaci *K čemu jsou architekti*. Byla produkční několika výstav – například *Anastomosis* – a organizuje již více než patnáct let spolu s dalšími přednáškový cyklus *Pecha Kucha Night*.

Rozhodně ji charakterizuje velký záběr aktivit, které se nebojí realizovat. Zajisté je dán úspěch jejích činností také výbornými schopnostmi propojovat lidi skrze různé profese. Za výjimečné lze považovat architektonické tábory pro děti v pražském Centru architektury a městského plánování.

Jedná se o takový malý vhled do toho, co všechno je architektura. Také se tam modeluje, kreslí a prezentuje. Cílem ale není ani tak to, aby děti po škole šly studovat architekturu, ale aby se uměly dívat kolem sebe, vysvětlit jim jednoduše, co mohou

rozhodnout a jak celý proces tvorby města a domů funguje. Také vedla společně s designérkou Silvií Lubénovou kroužek, kde s dětmi jednou týdně navštěvovaly místa a domy, které za normálních okolností nejsou veřejně přístupné.

Zároveň organizuje jednodenní architektonické workshopy na základních a středních školách – například *Průzkumník*, kdy děti zanášejí poznatky o prostředí do slepých map a následně pak probíhá diskuse. Jana Kostecká si všímá zdánlivě bezvýznamných věcí a ukazuje je dětem různými prostředky. Protože věří, že prostředí utváří nás a my utváříme prostředí. Díky takovému přístupu si bude možná další generace lépe uvědomovat hodnoty světa, v němž žije.

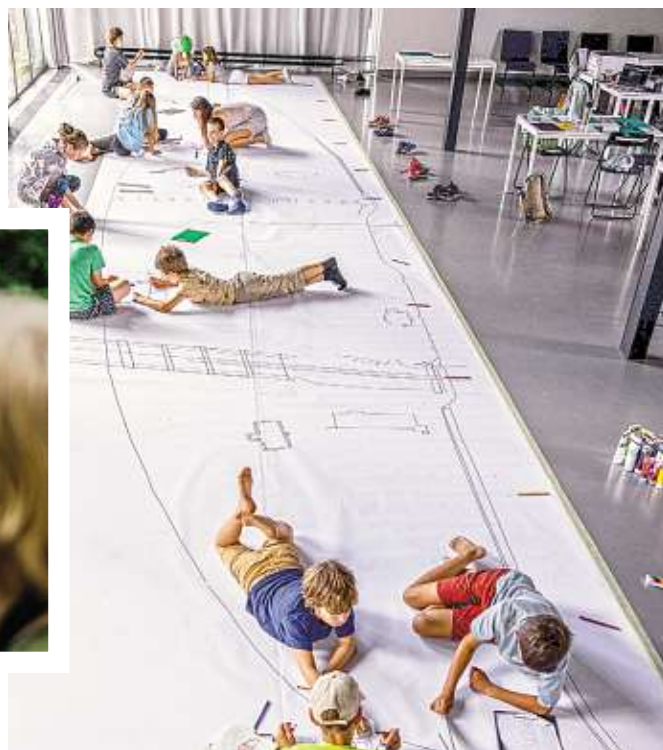

Foto: Jan Malý, Adéla Havelková

text: Zuzana Keményová

foto: HN - Tomáš Škoda, Kamil Saliba,
město Žďár nad Sázavou

Architektura není jako fotbal, kde vyhraje ten nejlepší

Pendluje mezi Brnem, kde bydlí, a Žďárem nad Sázavou, kde už roky působí jako městský architekt. Právě Žďár, konkrétně jeho nově zrekonstruovanou pěší zónu, považuje **Zbyněk Ryška** za ukázkou dobře zvládnuté koncepce veřejného prostoru – vše je v jedné rovině, otevřené jakémukoliv využití.

Zbyněk Ryška

architekt

Vystudoval architekturu na VUT v Brně.

V roce 2008 založil se společníkem Janem Skoupým architektonickou kancelář Refuel, pobočky má v Praze a Brně.

Působí jako městský architekt ve Žďaru nad Sázavou a v Novém Městě na Moravě.

Je organizátorem architektonických soutěží pro různé městské projekty.

Bydlí v Brně, je ženatý, má tři děti.

P

ro veřejný prostor je postava městského architekta důležitá, říká Zbyněk Ryška. Zastřešuje totiž jednotlivé projekty a stavební akce usměrňuje tak, aby tvořily jednotný celek, daly městu tvář a společně ladily. „Snažíme se navrhovat veřejný prostor tak, aby umožnil co nejvíce funkcí. Aby se tam mohlo odehrávat cokoliv, vánoční trhy, koncerty nebo různé setkávání lidí,“ říká Ryška, který je městským architektem ve Žďaru nad Sázavou a nově také v Novém Městě na Moravě. Mrzí ho však, že v české společnosti není odhodlání pouštět se do odvážnějších projektů.

Co považujete za nejlepší stavbu současné české architektury?

Co se týče poslední dekády v Česku, asi bych nedokázal vybrat. Stavby nejsou tak výrazné, jako bývaly dříve, například v 60. letech nebo v meziválečném období. Co se ale v poslední době povedlo, je znovuobjevení veřejných prostranství – náměstí, ulic a péče o ně.

Vrátili jsme se také k systému hlavních městských architektů, v Praze byl založen IPR (Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy připravuje urbanistickou a architektonickou koncepci pro celou metropoli a spolupracuje na významných urbanistických rozhodnutích –

pozn. red.), v Brně KAM (Kancelář architekta města Brna – pozn. red.), v Bratislavě je Metropolitní institut Bratislavy a tak dále. V 90. letech po pádu režimu se městští architekti zrušili, teď se obnovili a i laici se začali o veřejná prostranství živě zajímat. Zabývají se také zelení a adaptací na změnu klimatu. Tohle považuji za to nejlepší, co se v poslední dekádě v české architektuře stalo.

Proč jsou městští architekti tak důležití?

O investicích ve městech rozhoduje samospráva, kde často chybí odborníci, a pak také úřednický aparát, což jsou sice odborníci, ale zase jsou za státní správu. Na radnicích a magistrátech není nikdo, kdo by akce nezávisle usměrnil, rozmyslel a připravil zadání. Také je důležité, aby někdo měl ucelenou, dlouhodobou architektonickou vizi města, což by měl mít právě městský architekt. Z této představy by pak měla vznikat jednotlivá zadání a investiční akce.

A plní tuhle roli brněnští a pražští architekti, tedy IPR a KAM, dobře?

Myslím, že ano. Jsou to kvalitní instituce.

Když jsem se ptala na nejlepší stavbu současnosti, zmínil jste, že vás za poslední dekádu nic nezaujalo. Proč? Jaká je podle vás současná architektura?

Trochu to zmírním. Architektura v Česku má čím dál lepší úroveň. Oceňuji, že se snaží o pravdivost materiálu, pracuje s přiznaným betonem a tak dále. Mám rád, když je architektura pravdivá, na nic si nehraje a to se o současnou architekturu říct dá. Byla třeba obrovská chyba, co se stalo na sídlištích, že se domy z 80. let začaly natírat pastelovými barvami na me-

Pěší zóna ve Žďaru nad Sázavou je podle Ryšky učebnicový příklad, jak vytvořit veřejný prostor. Je tam místo jak pro pěší, tak cyklisty i zahrádky restaurací a pohodlně se tam dostane dopravní obsluha, hasiči.

ruňkovou nebo zelenou. Sídliště byla kvalitní architektura, ve své době špičková. Tím, že se na domy začaly nalepovat polystyreny a natřely se barvami, ztratila sídliště autentičnost. Ať už jde o secesní dům nebo panelák, vždy bychom měli ctít původní architekturu, a ne jít proti ní.

Když se rozhodovalo o Kaplického knihovně na Letné, takzvané Chobotnici, byl jste pro, nebo proti?

To souvisí s vaší první otázkou, co považuji za nejlepší stavbu v Česku. Ono totiž výrazných věcí zase tak moc nevzniklo. Mám z toho pocit, že naše současná společnost není úplně připravená realizovat velké a výrazné stavby. Když se mohla postavit Národní knihovna, nebyli jsme toho z nějakých důvodů schopni. To samé filharmonie v Brně (moderní budova za dvě miliardy se zasekla, je hotová jen základová deska; od poklepání základního kamene přitom uplynulo už více než sedm let – pozn. red.), jde o letitou soutěž a pořád nejsme schopni ji postavit. Jsem zvědav teď na tu pražskou.

Co v zahraničí, jsou na tom lépe?

Když jste se ptala na stavby, které se mi líbí, tak například v portugalském Portu je krásná budova filharmonie, jmenuje se Casa da Música. Porto není co do počtu obyvatel ani tak velké jako Brno, Portugalsko nemá takový HDP na hlavu jako Česko, přitom umí zrealizovat takovou stavbu, a my ne.

A v Česku byste skutečně nic nenašel? Které tuzemské město je s architekturou nejdál?

Historicky samozřejmě Litomyšl. Je to sice otřepané, ale zatím se v tuzemsku nenašlo město, které by Litomyšl překonalo. Architektka Zdeňka Vydrová a vedení města tam dokázaly to, co u nás ještě nikdo. Nemám ani tak na mysli jednotlivé projekty, jako spíš fakt, že dlouho-

Zóna prošla rekonstrukcí letos. Plocha je celá v jedné rovině, tudíž je univerzální.

době vyhledávají dobrou partnerství a kvalitní zpracovatele i architektky a dávají jim poměrně volnou ruku. Respektují jejich návrh a snaží se jim pomoci a to se o mnoha jiných městech rozhodně říct nedá.

Byl jste v porotě mnoha architektonických soutěží. Jací jsou současní mladí architekti?

Jsou skvělí, ovšem krok ze školy do praxe je těžký. Když jsem já studoval, měli jsme povinný rok praxe mezi bakalářským a magisterským stupněm. Myslím, že to bylo velmi důležité, protože praxe architekta je úplně jiná než studium. Absolventi také musí mít chuť pracovat, což je dnes celkem často problém.

Jak to myslíte?

Když jsem po škole začínal v ateliérech, trávili jsme tam víkendy a noci. Na jednu stranu to samozřejmě bylo náročné, na stranu druhou to bylo fajn, protože člověk prací žil a hodně se naučil. Ale dnes z absolventů necítím, že by byli ochotni být v kanceláři přes víkend nebo do noci.

Žijete v Brně. Dokážete porovnat vývoj městské architektury v moravské metropoli?

Brno udělalo obrovský skok ve využívání centra a veřejných prostranství. Dříve tady o svátcích a prázdninách nebyla ani noha, teď jsou náměstí plná lidí a akcí. Velký pokrok udělala gastronomie, otevřely se zahrádky a také kulturní scéna vyšla z divadelních sálů do veřejného prostoru a lidé se s tím začali sžívat.

Když architekt plánuje veřejný prostor, co by měl dělat pro to, aby prostranství ožilo a skutečně sloužilo lidem?

My se snažíme navrhovat prostor tak, aby umožnil co nejvíce funkcí. Aby se tam mohlo odehrávat cokoli, od vánočních trhů přes koncerty až po běžné setkávání lidí.

“

Lavičku musíte umět správně začlenit do veřejného prostranství. Místo dvaceti jich stačí umístit pět, ale pořádně.

Zkusíte být konkrétnější?

Můžete prostor navrhovat tak, že funkce budou oddělené, že řeknete: Tady se bude jezdit autem, tady na kole a tady se bude parkovat. Ale cílem je integrovat funkce do sebe. Když potřebuji zpomalit auta, nezpomalím je značkou, ale tím, že do silnice začlením pomalejší prostranství jako cyklistické pruhy, místa pro pěší a tak dále. Když navrhuji parkování, nenavrhnou parkoviště, tedy místo určené jen pro auta, ale navrhnou parkoviště v jedné úrovni s chodníkem. Tedy když tam auto nestojí, mohu chodník využít třeba pro koncert.

A tohle teď městští architekti dělají dobře?

Snažíme se o to. Ale je to těžké, protože předpisy a normy často tvoří velké překážky. Pohled občanů a úředníků může být úplně odlišný a spojit je bývá velmi těžké. Třeba hasiči a další servisní služby města mají své předpisy a vy je musíte naplnit. A to buď úplně jednoduchým způsobem, že prostranství navrhnete tak, jak se to běžně dělá a jak to oni potřebují, nebo je naplníte více tvůrčím způsobem a to bývá těžší cesta.

Teď se například ve Žďáru nad Sázavou zkolaudovala pěší zóna, pro niž jsme před čtyřmi lety vyhlásili soutěž. Ta zóna je přesně taková, jaká má být, učebnicový příklad, jak by to mělo fungovat. Zprvce architekt byl vybrán ve veřejné soutěži, výběr byl transparentní a odborný. A projekt je navržen dobře, všechny části prostranství jsou v jedné rovině, je tam prostor jak pro pěší, tak pro cyklisty i pro zahrádky restaurací a pohodlně se tam dostane dopravní obsluha, hasiči. Tak by podle mě měl veřejný prostor vypadat.

Ve stavebnictví se nyní výrazně zdrazuje. Jak se to promítá do práce městského architekta a do městského plánování?

Projevuje se to například ve výběrových řízeních na zhotovitele, kdy stavají často ustupují

“

V Česku se zatím ne-našlo město, které by Litomyšl architektonicky překonalo.

od zakázek, protože nejsou schopni garantovat ceny. Najít zhotovitele čehokoliv je dnes těžké, ale snad se to už trochu uklidňuje.

A neděje se, že i rozjeté projekty se realizují úsporněji? Že třeba místo dvaceti laviček se do parku instalují jen dvě, aby se ušetřilo?

Zrovna co se týče laviček, nebylo by špatné instalovat jich méně. Ale spíše se děje to, že některé akce se nerealizují vůbec. Město řekne: Bohužel, tohle máme sice projekčně nachystané, ale nemáme na to peníze, takže se to odkládá. Často jde o projekty jako stavby mostu, náměstí. Ale z pohledu městského architekta to nevádí, nemusí se dělat příliš věcí najednou, klidně se mohou investice omezit na skutečně významné stavby.

A zpátky k těm lavičkám – zrovna teď zpracováváme standard mobiliáře a veřejných prostranství pro Žďár a s tím souvisí doporučení, že lavičku musíte umět umístit, správně ji začlenit do veřejného prostranství i technicky. S umisťováním mobiliáře by se celkově mělo pracovat opatrněji. Místo dvaceti laviček stačí umístit pět, ale pořádně.

Tento rozhovor vychází k příležitosti vyhlášení České ceny za architekturu 2022. K čemu jsou taková ocenění dobrá?

Jsou velmi důležitá z pohledu veřejnosti. Ať už je získá kdokoli, se soutěží se často pojí putovní výstava, kde se jednotlivé projekty prezentují, je kolem toho PR a návrhy staveb se dostanou k veřejnosti. Navíc porota pak vybírá vítěze, takže veřejnost si může udělat obrázek o tom, co je v odborných kruzích považováno za špičkovou architekturu. Soutěže jsou tedy spíše krok k laické veřejnosti, než že by vypovídaly o tom, který architekt je lepší nebo horší. To se ani nedá hodnotit, s architekturou to není jako ve fotbale, že vyhraje ten nejlepší. Soutěže mají především architekturu lidem přiblížit.

Projekt Lávka ze Žďáru nad Sázavou, za kterým stojí Zbyněk Ryška, byl nominován na loňskou Českou cenu za architekturu a také na Grand Prix Obce architektů 2021.

UŠETŘETE ZA VYTÁPĚNÍ

Ceny energií stále rostou.
Výměna oken je první krok
k úspoře za teplo.

S kvalitou VEKRA se investice do oken vrátí již za 8 let.

Proč se vyplatí pořídit si kvalitní okna na klíč od prověřeného dodavatele?

- okna drží tvar, nekrouť se a vydrží dlouho krásná
- jsou vyladěná do detailů, které laik nepozná, ale mají zásadní vliv na jejich životnost
- odborná montáž zajistí dlouhodobou úsporu tepla a brání vzniku tepelných mostů

VYMĚŇTE OKNA CO NEJDŘÍVE

12 SHOWROOMŮ V ČR

Vyzkoušejte si naše výrobky na showroomech VEKRA po celé ČR.
Naši odborníci vám rádi pomohou s výběrem a odpoví na vaše dotazy.

Více na **www.vekra.cz** | **800 777 666**

NEJVĚTŠÍ rezidenční stavitel v ČR

Téměř **30 let** stavíme novou Prahu.
Prodali jsme přes **18.000 bytů, domů**
a parcel v téměř **200 úspěšných**
rezidenčních projektech

Vlastníme kolem 1,5 milionu m²
brownfieldů a pozemků určených
k výstavbě pro více než
30.000 bytů po celé Praze

Spolupracujeme s **nejlepšími architekty**
současnosti (např. Josef Pleskot, Eva
Jiříčná, Jakub Cigler) a společně s nimi
rozvíjíme celé nové pražské čtvrti

Mnoha desítkami milionů korun
každý rok přispíváme na obecně prospěšné
účely a realizaci veřejných staveb

Jsme generálním partnerem
Sdružení pro architekturu a rozvoj
a jím pořádaných pololetních summitů

central-group.cz

**CENTRAL
GROUP**

